

TEKERLEMELERİN EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE KULLANIMINA YÖNELİK İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ SIVAS İLİ ÖRNEĞİ

Tuncay DİLCİ*

Tahir GÜR**

ÖZET

Söz varlığımızın önemli araçlarından olan tekerlemeler eğitimsel hayattan giderek soyutlanmaktadır. Toplumsal genetiğimizle örtüşen şiirsel anlatı formunda sunulan, duyuşsal öğrenmelerimize anlam veren tekerlemelerin; sözellik adına bireysel dil becerilerinin yanı sıra, melodik ve ritmik gelişimleri olumlu yönde etkileyeceği aşikârdır. İşte bu çalışmayla eğitim kurumlarımızda uygulanmakta olan resmi eğitim programlarının dışında kalan, ancak geçmişten günümüze Türk kültür coğrafyası içerisinde önemli bir yere sahip olan tekerlemelerin eğitimsel uygulamalara yansıyan yönünün öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak betimlenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmayla, ilköğretim öğrencilerinin öğrenim hayatında karşılaştıkları tekerlemelere ilişkin görüşlerinin ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma yöntemi olarak betimsel nitelikli tarama modelinde bir araştırma olup, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Sivas ili evrenininden random yöntemiyle belirlenmiş üç ilköğretim Okulu'na devam eden 216 yedinci sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Öğrencilerin görüşlerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından geliştirilen 20 maddelik anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğrencilerin çoğunluğu tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre tekerlemelerin Türkçe dil becerisine etkisine ilişkin daha olumlu görüş bildirdikleri saptanmıştır. Ayrıca anne ve baba eğitim düzeyi ile öğrencilerin görüşleri arasında pozitif korelasyon olduğu saptanmıştır. Diğer taraftan günlük hayatta tekerlemelerin kullanımına ilişkin aile içerisinde yeterli eğilimin olmadığı ve giderek unutulmaya yüz tuttuğu bilinmektedir. Araştırma bulgularına dayanarak, tekerleme kültürünün eğitimsel ortama kazandırılması ile ilgili projeler yapılması, eğitim programındaki ders içeriklerinin tekerlemelerle ilişkilendirilerek işlenmesi gibi öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Tekerleme, Eğitim

* Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, El-mek: tuncaydilci@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü,

**THE VIEWS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS ON THE
USAGE OF NURSERY RHYMES IN EDUCATIONAL PERIOD:
SAMPLE of SIVAS**

ABSTRACT

Nursery rhymes that are one of the most important instruments in vocabulary are getting abstracted from the educational process day by day. It is explicit that nursery rhymes presented in the poetic narrative form jibing with our society and make sense of our affective learning influence positively melodic and rhythmic progress in addition to individual language skills on the behalf of linguistic. The study aims to find out the views of the primary school students on the nursery rhymes that are faced in their educational period. The study is based on the descriptive survey method and the sample consists of 216 seventh grade students selected randomly from three primary schools in 2010-2011 educational periods in Sivas. The instrument to collect the data is a 20 question survey that is developed by the researcher. At the end of the research, it is found out that most of the students have positive views towards the usage of nursery rhymes in educational period. It is determined that girls have more positive views towards the effects of nursery rhymes in Turkish language skills than boys. Also, it is determined that there is a positive correlation between parents' education and the views of the students. Depending on the research findings, some suggestions to bring into prominence of the nursery rhymes in educational area are made.

Key Words: Culture, Nursery rhyme, Education

Giriş

Toplum ve çocuğun kişiliğinin temel yapı taşlarının en önemlilerinden birinin kültür olduğunu biliyoruz. Günümüzde kültürel geçmişin ve birikimin yeni kuşaklara aktarılmasına hayal gözüyle bakılabilmektedir. Kültürünü git gide unutmakta olan çocuk, yabancılaşmakta olduğu kültürene yeni kılıf ve alıntılarla şekil vermektedir. Dolayısıyla çocuk kendi kültürünü bilmez ya da yorumlayamaz ise karşılaştığı farklı kültürlerin oyuncağı olabilmektedir. Bu nedenle çatışma ve yok oluşlar yaşanabilmektedir.

Kültürleme, “eğitimin her boyutuyla işe koşularak, bireylerin yaşam deneyimlerini, yeni nesle aktarmak için toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen insana özgü yaşam deneyimlerinin paylaşılmasıdır. Bu süreç her ne kadar formellenmiş eğitim aracılığı ile olsa da informal şekillerde de sürmektedir. Örgün eğitim kurumlarında çeşitli dersler aracılığıyla, belirlenen amaçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır. Eğitimin işlevlerinden biri kültür aktarımını sağlamasıdır. Kavcar’a göre eğitimin işlevi topluma sağlıklı bir biçimde uyum sağlayabilmeleri için insanları etkilemektir. Bu etkileme, geçmişteki sosyal ve ulusal değerleri tanıtır benimsenme, bugünün gerçeklerini gösterme ve geleceğe dönük değerler, hüneler kazandırma yoluyla olur. Çağdaş eğitimin amacı, dünü koruyarak yarını güven altına almaktır. Kısacası eğitimden beklenen üç esas, dünü tanıtmak, bugünü kavratma ve yarına hazırlamaktır (Küçükbaşmacı-Öztürk 2011: 672).

Turkish Studies

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı günümüz toplumsal yaşamından hızla uzaklaşan ve giderek unutulmuş güzel dilimizin gelişmesine ve pratik yaşama katkı dinamiklerimizden birini oluşturan tekerleme kültürünün dil-zeka birlikteliğinin eğitim ve öğretim hayatındaki yerine dikkat çekerek, bu anlamda eğitsel içerikli tüm uygulamalarda öğretimin bir parçası olarak tekerlemelerin yer almasının önemine dönük farkındalık kazandırmaktır.

ÖNEM

Milletlerin hafızalarındaki söz varlığının zenginliği onun düşünce yapısının zenginliğine katkı yapar. Tekerlemeler eğlenceli olduğu kadar biliş sistemi üzerinde etki eden öğretimsel oyunlardır. Eğitim sisteminin bir parçası olarak okul içi ve dışında tekerlemelerin öğrenme sürecine katılabileceği yadsınamaz. “Öğrenme sürecinin başlayabilmesi için, birey ile bireyin karşı karşıya bulunacağı bir durumun bulunmasına gereklilik vardır. Durum, bireyin amacını engelleyen bir sorun, güdülerini doyurabileceği bir işlev ya da karşılık vermek zorunda olduğu bir uyarıcı olabilir. Bireyin karşılaştığı böyle bir duruma gereken çözümü bulabilmesi ya da karşılığı verebilmesi, onun kişilik özelliklerinin oluşturduğu, hazır bulunuşluk düzeyine dayanır. Öğrencinin daha önce geliştirdiği kavramlar, alışkanlıklar, dil öğrenim görevlerinin temelini oluşturur (Başaran 1988)”.

Bir insanın hayat felsefesinde çocukluk hayatı büyük rol oynamakta olup sağlıklı bir çocukluk dönemi geçiren insanlar toplumda daha dengeli, ruh sağlığı yerinde bireyler hâline gelmektedir (Ersoy 2005: 67). Bu bağlamda aile ve akran gurupları içerisinde varlık bulan amaçlanmamış tutum ve davranışlar gelişmektedir. İşte bu noktada mekân fark etmeksizin, Okul dışındaki ortamda eğitim-öğretime katkı sağlamak için kullanılan öğelerin arasında etkin bir yer alan tekerlemeler gibi halk edebiyatı ürünleri de bulunmaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bir milleti diğer milletlerden ayıran yaşam biçimi olarak ifade edebileceğimiz kültür, literatürde şöyle tanımlanır : “Kültür, bir cemiyetin sahip olduğu maddî ve manevî kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, alâkaları, itiyatları, kıymet ölçülerini, umumî atitüt, görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, kültür bir toplumun sahip olduğu her türlü maddî ve manevî kıymeti içinde barındırır (Küçükbasmacı-Öztürk 2011: 672). Toplumsal değişimin önemli aracı olan kültür elbette zaman içerisinde değişime uğramaktadır. Gerek popüler dayatmalarla gerekse kasıtlı ve istendik yönde gerçekleşen kültür erozyonu son zamanlarda hızlı bir ivmeyle değişim basıncı altındadır.

Yukarıda ifade edildiği şekliyle bizim ülkemizde kültürel değişimler çok ani olmuştur. Tanzimat ile başlayıp Cumhuriyet döneminde de sürdürülen ‘Türk kültüründe tepeden yapılan değişiklikler bu ülkeyi ve bireyi tepkiler ülkesi ya da bireyi yapmıştır. Oysa kültürler ve kültürlerin simgeleştiği kurumlar, yani sosyal değişme tepeden değil, doğal yapı içinde, kendi geleneği içinde olmalıdır. 1940’lı ve 1950’li yıllarda eğitim, sanki eskiye karşı bir tepkiymiş gibi gelişti. Bu gelişme çoğu kez de gerçek dışı bir gelişme idi. Orta öğretimdeki programlar bile eskiye karşı idi, bu kültürle ilgisi olmayan talimi yapıldı (Turgut 1992:133).

Kültürel değişmelerin diğer bir boyutuna bakıldığında: kültürün değişim serüveni öncelikle *şehirleşme* süreci ile başlamıştır. Bu bağlamda fiziksel ve sözel iletişimdeki kopmalarla kendisini göstermiştir. Bu durum; sosyal bir varlık olan insanın doğasında bozukluklara yol açarken ve yaşamı yorumlamasında da etkili olmaktadır. Buna paralel olarak; insani ve evrensel nitelikli bakış açılarının ortak paydasında sapmalarla birlikte, güven ve etik davranışların artan kısırlığı içerisinde değerlerin fakirliğiyle bezenmiş, bunalım ve buhranların kol gezdiği,

Turkish Studies

kalabalıklar içerisinde yalnızlaşan insanları, yalnız insanlar ordusu şekline dönüştürdüğü bilinen bir gerçektir. Bu olumsuzlukların hüküm sürdüğü bir atmosferde gelişimini sürdüren çocuk, psiko-sosyal bozukluklar yaşayan, sağlıklı bir birey olarak toplumun defolu bir parçası olarak yerini almaktadır. Çocuk suçluluğu, sosyal bir uyumsuzluğun belirgin bir görünümüdür. Bu itibarla sorun hukuki olmaktan öte, psiko- pedagojik ve sosyal niteliktedir (Gürsoy 1995:16).

Örgün eğitimin bir parçası olan anadili derslerinde kültür aktarımı eğitimin önemli yapı taşlarından biridir. Bu bağlamda önemli olan çağdaş bir anlayışla nesiller arasında kültürel bağı korumak, geçmişle gelecek çizgisinde onları ulusal ve evrensel değerlerle bütünleştirmektir (Küçük 2011:248). Öte yandan Çevirme(2004) çocukluk döneminin, dil becerilerinin kazanılarak anlam evrenlerine dönük kritik bir süreç olduğunu şöyle vurgulamıştır:

“Çocukların, ilk çocukluk döneminden başlayarak anlam evrenlerine uygun olarak görsel, işitsel ve dilsel iletilerle beslenmeleri gereklidir. Çocuklara anlatılan söylenen; türkü, ninni, mani, bilmece, tekerleme ve halk şarkıları, çocukları anadilinin söz varlığıyla tanıştırır. Bir dilin sözcüklerini, deyimlerini, söz kalıplarını, özdeyiş ve atasözlerini, dil musikisini çocuklara halk edebiyatı ürünleri kazandırır. Bir dilin bütün kuralları, anlatım olanakları önce sözlü edebiyat ürünü dediğimiz halk anlatılarından konuşma dilinden hareketle günlük yaşam içerisinde çocuklar tarafından doğal bir süreç içerisinde fark edilir. Daha sonra bu halk edebiyatı ürünlerinin yazılı dile geçmesiyle devam eden dil eğitimi yazılı edebiyat ürünleriyle varlığını sürdürür ”.

Bireyin yaşamını sürdürebilmesi için birtakım yeterliliklere, özelliklere sahip olması gerekmektedir. İnsanların yaşamında, bireysel ve sosyal gelişiminde ana dilin önemli görevlerinin olduğu bilinmektedir. İnsanların başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri, eğitim hayatlarında her türlü öğrenmeyi gerçekleştirilebilmeleri, büyük oranda ana dillerini etkili kullanmalarıyla gerçekleştirilebilir (Arslan 2009:144). Gereken olgunluğa ulaşmış bir birey kendinde var olan güçleri çıkarabilmek için elverişli çevre şartlarına gereksinim duyar. Çevresiyle etkileşim içerisinde birtakım kazanımlar elde eder.

Öğrenme bir çevrede oluşur. Çevre ise bir öğrenci için yalnız okul değildir. Öğrenci okula gelmeden önce ve geldikten sonra okul dışında, kendisini saran çevre içerisinde, okulda öğrendiklerinden daha çoğunu öğrenir. Öğrenci bu öğrendikleriyle birlikte okula gelir (Başaran 1988). Önemli olan bu öğrenmelerin olumlu etkilerinden yararlanabilmektir.

Çocukluk döneminin en kritik evresi olan 0-6 yaş gurubu dönem, henüz somut işlemler dönemidir. Bu dönemde başta okuma yazma olmak üzere çevreyle yeni tanışma dönemidir. Okul öncesi, masal çağındaki çocuklar için genellikle oyun ve sözlü anlatım çevresinde yoğunlaşan bir faaliyet söz konusudur (Toygar 1976:339). Söz konusu bu dönem çocuğun çevresiyle tanışma ve keşfetme faaliyetlerin gerçekleştiği dönemdir. Bu süreçte çocuk aynı zamanda içinde bulunduğu kültürel çevrenin değerleriyle ilk temasının gerçekleştiği ve zihinsel yazılımının başladığı dönemdir. Söz konusu bu dönem, çocuğa kimlik ve kişilik kazandırma noktasında son derece önemli bir dönem olarak görülüp, çocuğun doyusuya bu dönemi yaşaması sağlanmalıdır. Fakat günümüz şehir hayatında bu durum pek mümkün olmayıp çocuklara “sözellik” aşamasını doyusuya yaşama şansı, maalesef pek çok nedenden dolayı verilememektedir. Oysa sözellik okuryazarlığın temelini oluşturur. Sözellik aşamasını sağlıklı bir biçimde yaşayamamış çocukların iç yaşamlarının gelişmesi ve benlik duygularının biçimlenmesi de gerçekleşemez. Öte yandan okuryazarlık da ancak sözlü kültür temeli üzerine bina edilebilir (Ersoy 2005: 67).

Tekerlemeler aynı zamanda çocuğun öğrenmeye karşı güdülenmesini de sağlamaktadır. Bilindiği gibi öğrenme oyunla ilişkilendirildiği zaman sıkıcı ve zor olmaktan çıkar. Güdüleme(isteklendirme) diye bildiğimiz isteklerini harekete geçirme süreci başarıyla tamamlanmış olacaktır. Güdülenme bireyin güdülerini (gereksinmelerini) doyumak amacıyla,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

öğrenmek eyleme geçmek isteği içinde bulunmasıdır. Bu isteğin, bireyi devime geçirebilecek yeğlilikte olması gerekir (Başaran 1988).

Bilgilerin anlatım yolu dildir. Bilgilerin anlatımı bireyin dili kullanmada ki becerilerine bağlıdır. Dil becerilerindeki yeterlilik bireyin yaşamını her yönüyle olumlu etkiler. Dilini etkin bir biçimde kullanabilen bireyler genellikle daha sağlıklı ilişkiler kurarlar ve birçok alanda daha başarılı olurlar (Anılan ve Genç 2011: 112) Bu yüzden bireyin dilini iyi bir şekilde öğrenmesi eğitim-öğretim etkinlikleri için çok büyük bir önem oluşturmaktadır.

Dil dinleme, okuma, konuşma ve yazmadan oluşur. Bu dört alanda elde edilen yetenekler bir bütünlük içinde bireyin dilini oluşturur. Birey dili öğrenirken, önce dinlediklerini anlamakta, sonra konuşmaktadır. Başka bir deyişle konuşulanları anlama, konuşmaktan önce gelmektedir. Dil gelişimine, öğrencinin yalnız sınıf çevresi değil sınıf dışı çevresi de etkide bulunur (Başaran 1988). Anadilin doğru ve etkili bir biçimde kullanımını sağlama, Türkçe öğretiminin temel amaçlarından biridir. Bu nedenle dinleme, okuma, konuşma ve yazmadan oluşan temel dil becerilerinin geliştirilmesine önem verilir (Çetinkaya 2007:107) Bu alanda tekerlemelerin çocuk üzerinde birçok olumlu etkisi olmaktadır. Çünkü, çocuk çevresinden duyduğu, öğrendiği tekerlemelerin anlamları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu şekilde çocukta dil öğrenme alanında ilk ve en önemli adımlar atılmış olmaktadır. Çocukların anlama kapasitelerini geliştirmek için bilmece ve tekerlemelerden yararlanmak bu açıdan doğru bir seçim olacaktır.

Öğrencilerin bazı sözcükleri anladığı halde kullanamamasının nedenleri;

- 1) Sözcükleri kullanma fırsatı bulamaması yüzünden yeterli alışkanlığı geliştirememesi
- 2) Konuşma sırasında, gerilim içinde bulunması ve konuşmanın hızı yüzünden bunları hatırlayamaması
- 3) Hem konuşma da hem de düşüncelerini düzene sokmada yeterli gelişim düzeyine ulaşamamasıdır (Başaran 1988).

Tekerlemelerden yararlanarak çocukların hem yeni kelimeler öğrenmesini sağlayabiliriz, hem de öğrendikleri bu kelimeleri yine tekerlemeler yardımıyla kullanmalarını sağlayabiliriz. Bu şekilde çocuk yeni öğrendiği kelimeleri eğlenceli bir şekilde pekiştirerek tekrarlama olanağı bulacaktır.

Eğer öğrenci, az konuşulan bir çevrede büyümüş ya da öğrenciye konuşma fırsatları verilmemiş ise, öğrencinin anladığı sorulara bile çoğu kez bir mimik ya da sözcük ile cevap verdiği görülebilir (Başaran 1988). Tekerlemeleri kullanarak çocuklara konuşma fırsatı da sunabiliriz. Ders içi etkinliklerde bu türlerden yararlanarak hem dersi eğlenceli bir şekilde işleyebiliriz hem de çocukların bu şekilde konuşma yeteneklerini geliştirebiliriz. Bu şekilde temel dil becerileri denilen konuşma, dinleme, okuma, yazma ve görsel dil becerileri alanlarına uygun olarak seçilen tekerlemeler ile dilin geneline olumlu tutum geliştirir (Balaghizadeh ve Dargahi, 2010). Bu tutumla birlikte çocuklarda fonolojik farkındalık (Gromko, 2005) ve kelime hazinesi zenginliği ve doğru sesletim oranı artar (Atta-Alla, 2012; Bolduc, 2009 ; Galacia, Gomez, ve Flores, 2006; Pullen ve Justice, 2003).

Tekerlemelerin ilginç söz oyunları olduğunu göz ardı edemeyiz. Tekerlemeler içinde taşıdıkları mizah unsurlarıyla insanları güldürerek asıl konuya dikkat çeker. Bu komik sözler, aslında insan belleğinde bıraktıkları izle dil becerilerinin zenginleşmesine sebep olmaktadır. Çocuk edebiyatı açısından tekerlemeler çocukların dinleme ve konuşma becerilerini etkiler. Türkçenin dil özelliklerinin, sık sık yapılan tekrarlar ezber alışkanlığı kazandırılarak çocuğun psikomotor

becerilerinin gelişimine katkısı yanında, Türkçeyi telaffuz ve boğumlaması ile bir bütün halinde öğrenmesine büyük katkılar yaptığı unutulmamalıdır. Tekerlemelerin çocukların hazırlıksız konuşma becerilerinin gelişmesinde ve psikomotor dil becerilerinin ileri düzeylere çıkarılmasında büyük etkisi olduğunu bir kere daha belirtmeliyiz. Bu tekerlemelerin daha ilginç hale getirilmesi, öğrencilerin benzerlerini üretmeleri konusunda yapılacak destek ve eğitim konuşma, dinleme becerilerinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. Öğrencinin bunu eğlenceli bir oyun olarak algılaması ile etkinin daha çok artacağı düşünülmelidir. Dinleme becerisinin gelişmesi için verilen eğitimde, ses ve hece benzerliği olan söz gruplarının yan yana getirilmesi ve ayrıştırılmasının algılamayı geliştirdiği bilinmektedir. Çocukların birbirine yakın seslerden oluşan kelimeleri ve onların taşıdıkları anlamları birbirinden tam ve eksiksiz ayırmalarında bu tekerlemeleri diğer tekerlemelerle birlikte eğitim içinde kullanmamız gerekir. Tekerlemelerin bir başka özelliği bütün masalı da içine alacak bir biçimde cümle yapısında zaman geçişlerini, geçmiş zamanın birleşik basit türlerinin kavranmasında ve kullanılmasında çocuğa büyük katkılarda bulunmasıdır (Yalçın-Aytaş 2003).

Tekerleme Örnekleri:

Al şu takatukaları, takatukacıya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamazsa, takatukaları taka tukulatmadan geri getir.

Eller pekmezlenmiş de biz pekmezlenmemişiz.

Bir berber bir berbere bre berber gel beraber bir berber dükkkanı açalım demiş.

Hakkı hakkının hakkını yemiş. Hakkı Hakkı'dan hakkını istemiş. Hakkı Hakkı'ya hakkını vermeyince Haklı da Hakkı'nın hakkından gelmiş.

İndin dereye silindim silkindim çıktım.

Iramazan

Irgatları iramazın irgadmadan al da gel.

Yağmur yağarsa raylar ıslanır, yağmur yağar saraylar ulanır.

Değirmene girdi köpek

Değirmenci vurdu kötek

Geldi yedi köpek

Hem kötek

Hem yedi köpek

Bir ikidir bir iki

Beş altındır, beş, altı

İnanmazsan say da bak

On altı, on altı...(Oğuzkan 2006:267)

Tekerlemelerde ahenk birbirine yakın seslerle sağlanır. Zaman zaman kafiyeli kelimelere yer verilir. Bu arada ilgisiz kelimelerle mantık dışı sonuçlara ulaşılır. Tekerlemenin asıl ögesini oluşturan bir başka husus da güldürmeyi amaçlayan tuhaf sözler ve sürrealist hayallerdir. Tekerlemelerde diğer türlerde görülen teknik özellikler (redif, kafiye, durak...) görülmemektedir. Gerek mısra gerekse hece sayılarında bir bütünlük yoktur. Genellikle 4-6 mısra arasında değişen bir şekle sahiptirler. Bir takım ses tekrarlarına, kelime oyunlarına, mısra sonu ve mısra başlarında ses benzerliklerine ve kafiyelere dayanır (Kaya 1999: 553)

Turkish Studies

Örneklerdeki tekerlemeler çocukların kelime dağarcığını geliştirmek için ders içi ve ders dışı etkinliklerde kullanılabilir. Örnekler incelendiğinde benzer seslerin tekerlemelerde yer alması çocukların bu tekerlemeleri öğrenmeleri açısından kolaylık sağlamaktadır. Bu şekilde çocukların dil becerilerinin eğlenceli bir şekilde gelişmesi sağlanabilir. Farklı yörelerimizi ait çeşitli tekerlemeler bulunmaktadır. Ülkemiz bu açıdan çok zengin bir birikimi bünyesinde barındırmaktadır. Bu halk edebiyatı ürünleri derlenip, onlardan eğitimde faydalanılması çocuklarımız için oldukça yararlı olacaktır.

Çocukların kendi kültüründen kopmaması adına, onun milli değerlerine ve kültürüne sahip çıkması için, bu yönde bir eğitim politikası benimsenmeli ve çocuğun çevresinde kendi kültürünü yansıtan düzenlemeler yapılmalıdır. Diğer bir açımla: Çocukların bilişsel, duyuşsal ve motor becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacak, kültür ve teknoloji öğelerinin birlikte harmanlandığı, kaynağını tarihsel derinliklerdeki zenginliklerden alan etik değerlerle bezenmiş yaşam alanlarının oluşturulması esas olmalıdır. Kökünü reddetmeyen ağaçların yaşam kalitesinden esinlenerek, kültürümüzün inceliklerini teknolojik olanaklarla paylaşımına açmalıyız. Öte yandan varolan her türlü küresel gelişmeleri toplumsal genlerimize uyarlama adına bilim kurullarının tanımladığı sınırlar içerisinde sunmalıyız.

Sonuç olarak; insanlık tarihi medeniyetler savaşımı eşliğinde şekillenerek günümüze kadar ulaşmıştır. Böyle bir savaşımın neferleri olan çocuklarımızın; en iyi şartlarda yetişmesi kaçınılmazdır. Psikolojik özelliklerini sağlıklı bir şehir kültüründe kazanılacağından hareketle, sınırsız interneti ve teknoloji (bilgide dâhil) kullanımını başta kendisi olmak üzere, toplumsal kimlik ölçeğinde değerler süzgecinden geçirerek, yaşamsal faaliyetler ağını inşa etmesi gerekmektedir. Elbetteki böyle bir binanın mimarları olan aile, okul,

Problem Cümlesi

İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?

Alt problemler

- İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında ilişki var mıdır?
- İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile anne eğitim düzeyi arasında ilişki var mıdır?
- İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile baba eğitim düzeyi arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

İlköğretim öğrencilerin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırma tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modelleri, var olan durumu olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma türüdür. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2003).

Evren Örnekleme

Bu çalışmanın araştırma grubu Sivas İli Selçuk İlköğretim Okulu'na giden 6.7 ve 8.sınıfa devam etmekte olan toplam 192 öğrenciden oluşmaktadır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 1: Selçuk İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Kız		Erkek		Toplam	
N	%	N	%	N	%
102	47,2	114	52,8	216	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere öğrencilerin %47,2’si (f=102) kız, %52,8’i (f= 114) erkek öğrencidir. Bu bağlamda araştırma örnekleminin cinsiyet yönünden dengeli dağıldığı söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

İlgili alan yazında öğrencilerin tekerlemelerin eğitim sürecinde kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracı bulunmadığı için, araştırmada kullanılmak üzere bir anket geliştirilmiştir.

Anketin geliştirilmesinde anket geliştirme süreci takip edilmiştir. İlk olarak anketin kapsamı belirlenmiş ve bu kapsam doğrultusunda ilgili alan yazın taranmıştır. Taramalar sonucunda konu ile ilgili 25 ifade yazılmıştır. Bazı ifadeler tekrar gözden geçirilip, uzman görüşü (Özkan Aydoğdu, Hikmet Yılmaz) alınıp gerekli düzeltmeler yapıp bazı ifadeler ise anketten çıkarılarak 20 maddelik anketin son hali oluşturulmuştur.

Anketin 20 maddelik son hali araştırma grubundaki öğrencilere uygulanmıştır. Anket kişisel bilgiler ve tekerlemelerin eğitim-öğretimde kullanımına ilişkin görüşler olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin demografik özelliklerinden, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, anne-baba meslek bilgileri toplanmıştır. İkinci bölümde öğrenciler tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşlerini her bir maddeye “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum ve Hiç Katılmıyorum” seçeneklerinden oluşan beşli likert tipi araç geliştirilmiş ve öğrencilerden kendi görüşlerine uygun sadece bir kutucuğu işaretlemeleri istenmiştir.

Verilerin Analizi

Anket maddelerinden elde edilen veriler sınıflama düzeyindedir. Anket maddelerinde toplam puan alınmadığı için bu veriler madde düzeyinde değerlendirilir. Aiken (1997)’e göre, anketlere verilen tepkilerin puanlanması basit bir kodlama ve sınıflandırma konusudur. Bu tür kodlamalar, anketlere verilen yanıtları matematiksel işlemlere (toplama, çıkarma, çarpma, bölme) uygun kılmaz.

Bu çalışma kapsamında anket uygulamasından elde edilen verilerin çözümlenmesi SPSS 17,0 (Statistical Package for Social Sciencies) paket programı kullanılarak yapılmıştır. Anket maddelerine verilen tepkilere ait frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır. Araştırma soruları çerçevesinde öğrencilerin cinsiyet ve anne-baba eğitim ve meslek bilgileri anket maddelerine verdikleri tepkiler arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla Cramer’s V uygulanmıştır. Elde edilen istatistiklerin manidarlık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde araştırma sorularına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

1. İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: İlköğretim Öğrencilerinin Tekerlemelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler	5		4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru3	41	19,0	49	22,7	45	20,8	46	21,3	35	16,2	-	-
Soru4	35	16,2	28	13,0	50	23,1	54	25,0	45	20,8	4	1,9
Soru5	10	4,6	19	8,8	27	12,5	73	33,8	83	38,4	4	1,9
Soru6	60	27,8	52	24,1	31	14,4	35	16,2	37	17,1	1	,5
Soru7	41	19,0	45	20,8	44	20,4	42	19,4	41	19,0	3	1,4
Soru8	42	19,4	44	20,4	35	16,2	50	23,1	42	19,4	3	1,4
Soru9	42	19,4	41	19,0	41	19,0	49	22,7	40	18,5	3	1,4
Soru10	40	18,5	36	16,7	36	16,7	57	26,4	46	21,3	1	,5
Soru11	35	16,2	36	16,7	60	27,8	41	19,0	42	19,4	2	,9
Soru12	27	12,5	19	8,8	26	12,0	68	31,5	73	33,8	3	1,4
Soru13	32	14,8	20	9,3	35	16,2	42	19,4	79	36,6	8	3,7
Soru14	31	14,4	23	10,6	28	13,0	53	24,5	67	31,0	14	6,5
Soru15	31	14,4	30	13,9	49	22,7	51	23,6	46	21,3	9	4,2
Soru16	28	13,0	23	10,6	39	18,1	45	20,8	79	36,6	2	,9
Soru17	29	13,4	23	10,6	27	12,5	56	25,9	77	35,6	4	1,9
Soru18	32	14,8	26	12,0	45	20,8	56	25,9	51	23,6	6	2,8
Soru19	27	12,5	23	10,6	36	16,7	59	27,3	71	32,9	-	-
Soru20	27	12,5	17	7,9	36	16,7	58	26,9	78	36,1	-	-

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin sorulara vermiş oldukları yanıtların genellikle dereceler arasında yaklaşık olarak dağıldığı görülmektedir. Ancak öğrencilerin katılım düzeyi bakımından en az katıldıkları sorunun 5. soru olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrenciler tüm sorular için “0” derecelendirmesine yönelmemişlerdir.

2. İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında ilişki var mıdır?

Bu araştırma sorusunu yanıtlamak için, ilgili değişkenlere ilişkin Cramer V değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: İlköğretim Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Tekermelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına İlişkin Görüşlerine Ait Cramer V Değerleri

Madde	Cramer	p	Madde	Cramer	p
No	V		No	V	
3	,163	,219	12	,116	,714
4	,194	,147	13	,258	,013
5	,250	,019	14	,173	,265
6	,280	,005	15	,262	,011
7	,344	,000	16	,132	,582
8	,190	,168	17	,200	,123
9	,199	,129	18	,225	,053
10	,307	,001	19	,098	,725
11	,104	,804	20	,170	,182

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde 5 maddede cinsiyet ile anket maddeleri arasında düşük ve orta düzeyde manidar ilişkiler bulunmuştur, p<.05. Bu maddeler incelendiğinde cinsiyet ile en çok ilişkili olan anket maddesinin 7. madde (r=.34) olduğu en düşük ilişki gösteren maddenin ise 13. madde (r=.26) olduğu görülmektedir. Diğer yandan 13 anket maddesinin ise cinsiyet ile aralarında manidar bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 4’te cinsiyet ile ilişkili olan anket maddelerinin frekans dağılımları görülmektedir.

Tablo 4: İlköğretim Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Tekermelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına İlişkin Görüşlerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

İfadeler	5		4		3		2		1		0	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Soru 6 Kız	32		31		15		17		7		0	
Erkek	28		21		16		18		30		1	

Turkish Studies

Soru7	Kız	24	29	23	19	7	0
	Erkek	17	16	21	23	34	3
Soru 10	Kız	22	18	12	37	12	1
	Erkek	18	18	24	20	34	0
Soru 13	Kız	17	7	18	28	27	5
	Erkek	15	13	17	14	52	3
Soru 15	Kız	16	15	31	21	19	0
	Erkek	15	15	18	30	27	9

3. İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile anne eğitim düzeyi arasında ilişki var mıdır?

Bu araştırma sorusunu yanıtlamak için, ilgili değişkenlere ilişkin Cramer V değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: İlköğretim Öğrencilerin Anne Eğitim Düzeyine Göre Tekerlemelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına İlişkin Görüşlerine Ait Cramer V Değerleri

Madde No	Cramer V	p	Madde No	Cramer V	p
3	,171	,189	12	,112	,971
4	,149	,516	13	,143	,639
5	,171	,166	14	,130	,836
6	,144	,617	15	,161	,304
7	,138	,720	16	,117	,947
8	,131	,821	17	,137	,732
9	,161	,313	18	,128	,855
10	,142	,647	19	,152	,462
11	,181	,083	20	,168	,221

*p<.05

Tablo 5 incelendiğinde anne eğitim düzeyi ile tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımı ile ilgili olarak katılımcılara yöneltilen anket maddeleri arasında manidar bir ilişki bulunamamıştır, p>.05.

4. İlköğretim öğrencilerinin tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin görüşleri ile baba eğitim düzeyi arasında ilişki var mıdır?

Bu araştırma sorusunu yanıtlamak için, ilgili değişkenlere ilişkin Cramer V değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 6: İlköğretim Öğrencilerin Baba Eğitim Düzeyine Göre Tekerlemelerin Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanımına İlişkin Görüşlerine Ait Cramer V Değerleri

Madde	Cramer	p	Madde	Cramer	p
No	V		No	V	
3	,165	,485	12	,131	,951
4	,129	,958	13	,150	,764
5	,186	,167	14	,162	,560
6	,179	,252	15	,155	,675
7	,150	,756	16	,130	,956
8	,172	,373	17	,149	,768
9	,181	,234	18	,132	,941
10	151	,745	19	,172	,369
11	,163	,533	20	,159	,591

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde baba eğitim düzeyi ile tekerlemelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımı ile ilgili olarak katılımcılara yöneltilen anket maddeleri arasında manidar bir ilişki bulunamamıştır, p>.05.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin çoğunluğu bilmecelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Cinsiyet arasında manidar bir farklılık olup olmadığı sorgulandığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır. Ayrıca anne-baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerde daha olumlu görüş bildirme eğilimi olduğu da saptanmıştır.

Bilmecelerin eğitim ve öğretim hayatında kullanıldığı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Bilmecelerin ders kitaplarında kullanılması ile etkinliklerin daha çekici hale gelmesine ve yeni kelimeler öğrenmelerine olumlu katkı sağladığı görülmüştür. Modeller kadar çocuklara sunulmuş, zenginleştirilmiş dil çevreleri de onların dili kazanmalarında ve yaratıcı şekilde kullanmalarında, destekleyici etkenlerdir (Güven, Bal 2000, s.13).

Bilmecelerin eğitim hayatında kullanılmasıyla öğrenci cinsiyetine ilişkin bazı maddelerde anlamlı farklılaşmaların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilmecelerin eğitime olumlu etkilerinin olduğu görüşü yansımıştır.

Anne eğitim düzeyi ve bilmecelerin eğitime etkisine ilişkin araştırma sonucuna ilişkin verilerde sorulara verilen bazı yanıtlarda anlamlı ilişkiler olduğu bazı maddeler için çalışmaya yansımıştır. Bu sonuca göre anne eğitim düzeyi ortaokul ve lise olanlar bilmecelerin eğitim ve öğretim sürecinde kullanımına ilişkin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür. Buna göre anne eğitim düzeyi ile günlük hayata ya da eğitsel bir yaşam biçimine dönüşen bilmecelerin öğretisel yönü paralellik göstermektedir. Ayrıca baba eğitim düzeyi arasında manidar ilişkinin saptandığı sonucuna ulaşılrken, bu sonuca göre baba eğitim düzeyi arttıkça bilmecelerin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına ilişkin olumlu görüşte de artış olduğu görülmektedir. Güven ve arkadaşlarının da ifade ettikleri gibi dil tüm kurallarıyla birlikte, geçirilen yaşantılar sırasında doğal olarak öğrenilmektedir. Çocuklar dil modelini dinleyerek, bu modelleri öykünerek, geri-iletimi

Turkish Studies

algılayarak, deneyimlerini ve düşüncelerini paylaşarak öğrenmektedirler. Çocuk dili kazanırken ilk modelleri anne-babaları, diğeri aile bireyleri, daha sonra toplumsal çevrede ve okul ortamında, etkileşimde buldukları diğeri bireylerdir.

Çocuk gelişiminde etkili olan aile okul ve çevre(akran, arkadaş vb.) bu üç boyut sürekli tartışılan, üzerinde durulan noktalardan en önemlilerini teşkil etmektedir. Çünkü çocuğun gelişiminde çevresinden, isteyerek ya da istemeyerek, aldığı informal eğitim ya da modellemeler, okulda aldığı formal eğitimden daha büyük bir alanı kaplamaktadır. Bu bağlamda; kişilik gelişiminde kültürel şekillenmenin yaşam alanı bulduğu bu üç öğeyi, bir birilerini olumlu yönde tamamlayacak şekilde eşgüdüm sağlayarak, okul aile işbirliği içerisinde hareket edilmelidir.

Öneriler

- Oyunlaştırarak çocuğun dünyasına renkli yaşam sunan bilmecelerin ders kitaplarının içeriğinde daha çok yer alması sağlanmalıdır.
- Erkek öğrencilerinde oyunlaştırılmış öğretim hayatına ilişkin bakış açılarını olumlu etkileyecek önlemler alınmalıdır.
- Eğitim düzeyinin konuya bakış açısı bağlamında anne eğitimine önem verilerek özellikle bilmece kültürünün aile içerisinde yaşatılmasına destek olacak tedbirler alınmalıdır.
- Baba eğitiminin düzeyini artırarak bu doğrultuda anne ile işbirliği yapması sağlanmalıdır.
- Bilmecelerle ilgili kaynak sıklığı sağlanmalıdır.
- Ders içerisindeki etkinliklerde espri ve motivasyon aracı olarak kullanılmalıdır.
- Ailelerle de bu konuda eğitsel paylaşım sağlanmalıdır.
- Dil gelişimi ve bilişsel süreci kullanma, mantık ve muhakeme yetisi kazandırmak için çağdaş ders metaforu haline getirilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKSOY H. Hüseyin,“Teknolojik Gelişmelerin Öğrenci Gelişimine Etkisi” **Eğitim Bilim Dergisi**, Ankara. 2003
- AÇIKALIN Aytaç, **Kundaktan Okula Çocuklarımız**, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2003
- ANILAN Hüseyin ve GENÇ Berrin, “Türkçe Dersinde Öğrenilen Yeni Sözcüklerin Yazılı Anlatımlarda Kullanım Durumu”, **Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2011, S. 12(1), s.111-132.
- ARSLAN Akif, “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ve Türkçe Öğretimi” **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. 2009, S.13 (1), s. 143-154.
- ATTA-ALLA, Monir Nazir, “Developing Adult English Language Learners’ Vocabulary Skills through Children’s Rhymes and Songs” **English Language Teaching**; Vol. 5, No. 11; 20122012
- BALAGHIZADEH Sasan ve DARGAHI Zeinab “The effect of nursery rhymes on EFL children's reading ability” **The NERA Journal** (2010), Volume 46(1)
- BAŞARAN Ethem İbrahim, “**Eğitim Psikolojisi**”, Gül Yayınevi, Ankara 1988

Turkish Studies

- BEYAZTAŞ Mehmet, “Televizyon ve Eğitim”, **B.V.A.A.E.D. MEB**, Ankara 2001
- BOLDUC, J. (2009). “Effects of a music programme on kindergartners’ phonological awareness skills.” **International Journal of Music Education**, 27, 37- 47. doi:10.1177/0255761408099063
- ÇETİNKAYA, Zeynep, “Öğretmenlerin Masallara ve Bunların Türkçe Öğretiminde Kullanımına İlişkin Görüşleri Ölçeğinin Geliştirilmesi”, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. 2007, S.9(2).
- ÇEVİRME Hülya, “Şiirsel Halk Edebiyatı Ürünlerinin Çocuğun Dil Eğitimine Katkıları”, **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 2004, S.5(7).
- DİLCİ Tuncay, “Şehirleşme, Teknoloji ve Kültür Üçgeninde Çocuk Gelişimi” **Akademi Günlüğü**. Ankara 2005
- DOĞRU Adil, “**Değişen Toplumun Bunalmı**”, Timaş Yayınları, İstanbul 1991
- ERSOY Ruhi. “Şehirleşme “Elektronik Kültür Ortamı Sürecinde Çocuk Oyunları”, **Türk Edebiyatı**, İstanbul 2005
- GALİCİA, I. X., GOMEZ, I., & FLORES, M. T. (2006). Implementing a musical program to promote preschool children’s vocabulary development. **Early Childhood Research and Practice**, 8. www. (indirme tarihi 6.1. 2012). <http://ecrp.uiuc.edu/v8n1/galicia.html>
- GATES Bill, “**Dijital Sınır Sistemiyle Düşünce Hızında Çalışmak**”, Doğan Kitapçılık, İstanbul 1999
- GÜRSOY Hayrettin, “**Suçlu ve Suça Yönelmiş Çocuklar**”, ÇED, Ankara 1995
- GÜVEN Nergis ve BAL Servet, **Dil Gelişimi ve Eğitim: 0-6 Dönemindeki Çocuklar için Destekleyici Etkinlikler**, Epsilon Yayınları, İstanbul 2000
- GROMKO, J.E. (2005). “The effect of music instruction on phonemic awareness in beginning readers.” **Journal of Research in Music Education**, 53, 199-209.
- KAYA Doğan, **Anonim Halk Şiiri**, Akçağ Yayınları, Ankara 1999
- KÜÇÜK Salim, “Kültürler Arası Öğrenme Üzerinde Bir Kavram-Model Denemesi ve Türkçe Ders Kitapları”, **TÜBAR-XXIX**, Bahar, 201,s.228-260.
- KÜÇÜKBASMACI Gülten. Ve Öztürk Burcu., “İlköğretim 6., 7., 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Masal Metinlerinin Kültür Aktarımındaki Rolü”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 2011,S.19 (2), s. 671-688.
- OĞUZKAN Ferhan, “**Çocuk Edebiyatı**”, Anı Yayıncılık, Ankara 2006
- ÖNDER F & Akça M. T, “**Orta Dereceli Askeri Okullarda B.D.Ö. Uygulamaları**”, Ankara 2000
- ÖZDEMİR Nebi. “**Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi**”, Hacettepe Yayınları, Ankara 1997
- PULLEN, P. C., ve JUSTICE, L. M. (2003). “Enhancing phonological awareness, print awareness, and oral language skills in preschool children”. **Intervention in School and Clinic**, 39, 87-98.
- SEVER Sedat, “**Çocuk ve Edebiyatı**”. Kök Yayıncılık, Ankara 2003
- SEZAL İhsan. “**Şehirleşme**”, Ağaç Yayınları, İstanbul 1992

TES, “21. Yüzyılda Türk Milli Eğitimi”, Ankara 2001

TOYGAR Kâmil, **Çocuk Edebiyatının Kaynağı Folklor**, M.F.A. Yayınları, Ankara 1976

TURGUT İhsan, “Eğitim Üzerine Felsefi Bir Deneme”, İzmir 1992

ÜLKER Mehmet, Bilgisayarlar Laboratuvarlardan Sınıflara Taşınıyor, **B.V.A.A.E.D. MEB**, Ankara 2000“Orta Dereceli Askeri Okullarda B.D.Ö. Uygulamaları”, Ankara 2000

YALÇIN Alemdar; AYTAŞ, Gıyasettin, **Çocuk Edebiyatı**, Akçağ Yayınları, Ankara 2003

EK-1 Çalışma Anketi:

Sevgili Öğrenci,
Bu araştırma, genel olarak tekerlemelere yönelik fikirlerinizi belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Birinci bölümde kendinizle ilgili kişisel sorular, ikinci bölümde ise tekerleme kültürünüze ilişkin sorular yer almaktadır. Ölçeklerdeki cümlelere doğru ya da yanlış cevap verme gibi bir durum söz konusu değildir. Burada sizden istenen ve önemli olan, bu cümlelerle ilgili görüşünüzdür. Yanıtlarınız hiçbir kişiye ya da kuruma gösterilmeyecektir. Bu nedenle gerçek ve samimi duygu ile düşüncelerinizi yansıtmamız son derece önemlidir. Ölçeklerdeki yönergeleri dikkatle okuyarak lütfen her maddeyi yanıtlayınız. İlgili ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

I. BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz: ( ) Bayan ( ) Erkek

2.Yaşınız .....

3. Anne ve babanızın eğitim durumu:

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
• Okur-yazar	( )	( )
• İlkokul	( )	( )
• Ortaokul	( )	( )
• Lise	( )	( )
• Fakülte / Yüksek okul	( )	( )
• Lisansüstü	( )	( )

4. Anne ve babanızın mesleği:

	<u>Anne</u>	<u>Baba</u>
• Ev Kadını	( )	( )
• Memur	( )	( )
• Mimar / Mühendis	( )	( )
• Doktor / Diş Hekimi / Eczacı	( )	( )
• İşçi	( )	( )
• Serbest Meslek	( )	( )
• Emekli	( )	( )
• Diğer (Lütfen belirtiniz).....		

II. BÖLÜM

1. Tekerleme ile ilgili bilginiz hangi düzeyde? Hiç ( ) Az ( ) Çok ( )

2. Tekerlemeyi daha çok hangi kaynaktan öğrendiniz?

Ailemden ( ) Kitaplardan ( ) Arkadaşımdan ( ) Televizyondan ( )
İnternette ( ) Diğer (Lütfen Belirtiniz).....

Turkish Studies

İFADELER <i>Lütfen boş soru bırakmayınız.</i>	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
3. Tekerleme öğrenmek için çaba sarf etmekteyim.	( )	( )	( )	( )	( )
4. Bildiğim tekerlemeler günlük hayatta işime yaramaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
5. Çevremde genellikle tekerleme bilenler mevcuttur.	( )	( )	( )	( )	( )
6. Tekerleme bilmek daha fazla arkadaş edinmemi sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
7. Tekerlemeler sayesinde arkadaşlarımla daha rahat iletişim kurmaktayım.	( )	( )	( )	( )	( )
8. Tekerlemeler sayesinde okuduğumu daha rahat anlamaktayım.	( )	( )	( )	( )	( )
9. Tekerlemeler bilmek bana özgüven vermektedir.	( )	( )	( )	( )	( )
10. Tekerlemeler bilmek sorunlar karşısında daha rahat çözüm üretmeye katkı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
11. Tekerlemeler bilmek olayları daha ayrıntılı sorgulamama katkı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
12. Derslerde Tekerlemelerin kullanılması hoşuma gitmektedir.	( )	( )	( )	( )	( )
13. Tekerlemeler bilmek yeni kelimeler öğrenmeye katkı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
14. Tekerlemeler yeni öğrendiğim kelimelerin akılımda kalmasına katkı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
15. Tekerlemeler bilmek akıcı konuşmamı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
16. Derslerde Tekerlemeler kullanılması derslere karşı daha istekli olmamı sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
17. Kitapların konu içeriklerinde Tekerlemeler yer verilmesi ilgimi artırır.	( )	( )	( )	( )	( )
18. Tekerlemeler kültürümü öğrenmemi sağlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
19. Tekerlemeler ile ilgili kaynaklara rahatlıkla ulaşmaktayım.	( )	( )	( )	( )	( )
20. Tekerlemeler hem eğlenmekteyim hem de öğrenmekteyim.	( )	( )	( )	( )	( )

Turkish Studies